

[Albertsen.]

men denne giver kun mulighed for fredning af enkelte bygninger, der har kunstnerisk eller historisk værdi, og som tillige som regel er over 100 år gamle.

Mangelen ved bygningsfredningsloven er imidlertid, at den kun muliggør fredning af enkelthuse, ikke af gadebilleder eller kvarterer. Denne lovgivning har i øvrigt siden 1918 haft til følge, at ca. 600 huse er fredet i klasse A og ca. 1 800 huse i klasse B. En yderligere fredning, de såkaldte C-huse, altså den kategori, der kommer ind i billedet ved den foreslåede lovændring, vil maksimalt ifølge kyndig vurdering kun andrage ca. 3 000 huse, altså alt i alt kun små tal set i relation til det samlede antal huse i landet. Jeg nævner dette, fordi de medborgere, der ikke møder fredningerne med alt for stor sympati, ofte søger disse udlagt som en slags tendens til, at hele landet næsten skal laves til museum. Herom kan der og skal der selvfølgelig ikke være tale; tværtimod må hensigten netop være, at disse gamle huse helst skal benyttes og helst bebos. Den bestemmelse i lovforslaget, der muliggør, at kommunerne mod erstatning kan overtage sådanne ejendomme, sigter ikke på at skabe tomme museumshuse, men sigter på bevarelse og benyttelse af husene under kontrol. I øvrigt viser det sig, at ekspropriationsbestemmelsen i bygningsfredningsloven aldrig er kommet til anvendelse; alle sager er blevet afgjort efter forhandling.

Bestemmelserne om ekspropriation har imidlertid utvivlsomt haft deres præventive virkning. Omkostningerne ved disse fredninger har i de forløbne år fra lovens vedtagelse i 1918 været meget beskedne. Måske kan jeg benytte lejligheden til at opfordre den højtærede minister for kulturelle anliggender til snarest at se på de urimeligt små bevillinger, som det særlige bygnings-syn arbejder med, og som i høj grad trænger til foregelse.

Efter saneringsloven er der grundlag for en koordinering af sanering og bygningsbevaring. Lovforslaget giver nu en tilsvarende mulighed for en koordinering af byplanlovgivning og bevarelse af bestemte værdifulde bykvarterer. Byplanloven giver forskrifter for bebyggelsens beliggenhed og udstrækning på grundene, bygningernes

indbyrdes afstand samt bebyggelsens ydre udformning i henseende til ensartede højder og tagformer. Byplanen kan altså i en vis udstrækning direkte og indirekte sikre eller bevare et områdes karakter. Loven giver imidlertid ikke hjemmel til at kræve bestående bygninger bibeholdt.

Som konklusion af gennemgangen af de her nævnte love må det klart erkendes, at det er nødvendigt at skabe et bedre lovgivningsmæssigt grundlag end det bestående for at nå det tilsigtede: at bevare smukke, gamle, karakteristiske bydele.

Som det fremgår af bemærkningerne, er udgangspunktet for lovforslaget en henvendelse fra Københavns borgerrepræsentation, der på baggrund af det særlig voldsomme byggepres i den indre by ikke med den bestående lovgivning har kunnet forhindre betydelige skader ved nedrivning af mange gamle og smukke, men ikke fredede ejendomme. Det har måske ikke været bygningsværker af største arkitektoniske værdi, men jævne huse, der sammen med fredede huse i særlige, hyggelige gader tilsammen skabte lidt af det ubestemmelige, som vi finder så tiltalende ved vor hovedstad.

Den forandring af den gamle by, hvis befolkningstal er faldet fra 88 000 til 35 000, illustrerer bedre end meget andet udviklingen i det gamle København til et city-kvarter med kontorer, administration, industri og forretninger. Meget af denne udvikling har givet skrammer i byens billede, som f. eks. i Fiolstræde og i kvarteret omkring Holmens Kirke, hvor et uskønt forsikringspalæ støder éns øje. Jeg ser personligt meget nødigt, at en fejltagelse på den ene side af gaden absolut skal smitte af på den anden side. Det ville efter mit personlige skøn klæde nationalbankens direktion, om den af mange grunde udsatte nybyggeriet og i stedet tog initiativet til en fredning af den næsten hundredårige bygning, så at nedrivning af denne bygning undgås. Det må i det hele taget gælde, at man fra alle sider skal vise forståelse over for de værdier, som her drøftes; det gælder både statslige, kommunale og private instanser.

Vi har mange vidunderlige bybilleder i denne by og i andre af landets store og mindre byer. Netop i det kvarter, hvor det høje ting er placeret, er der grund til at